

Accountancy en integriteit

Jaap ten Wolde
CIROC 5 oktober 2011

Over de inleider

- Bouwjaar 1947
- KPMG 33 jaar. Openbaar accountant, daarna hoofd forensische accountancy
- 2005: Oprichter en partner IFO (Instituut Financieel Onderzoek)
- 2005: Oprichter/directeur BING
- 2010: Mede oprichter van TRIFORENSIC (IFO, Fox-IT, Interseco)

Accountants?

- RA of AA?
- Openbare accountant, overheidsaccountant, interne accountant of 'accountant in business'?
- Groot kantoor, middelgroot of klein?
- Vergunning van AFM?

Integriteit?

Vele definities en belevingen van 'integriteit'

Beginnselen RA/AA

- Integriteit
- Objectiviteit
- Deskundigheid en zorgvuldigheid
- Geheimhouding
- Professionaliteit

Integriteit bij de RA/AA VGC

Artikel A-100.4

a **Integriteit:** De AA/RA treedt in zijn beroepsmatige en zakelijke betrekkingen eerlijk en oprecht op.

Artikel a-110-1

De AA/RA treedt in zijn beroepsmatige en zakelijke betrekkingen **eerlijk en oprecht** op. Dit houdt onder meer in dat hij **eerlijk zaken doet en de waarheid** geen geweld aan doet.

Artikel A-110-2

De AA/RA vermijdt dat hij in verband wordt gebracht met rapportages en andere informatie die naar zijn oordeel een bewering bevat die:

- a) materieel onjuist of misleidend is;
- b) op onzorgvuldige wijze is verstrekt; of
- c) niet volledig is of een verkeerde indruk wekt als gevolg waarvan de bewering als misleidend kan worden ervaren.

Enge definitie van integriteit

- Alleen binnen beroepsmatige en zakelijke betrekkingen
- Eerlijk en oprecht
- Gericht op correctheid van rapportages en informatie

Waar is sociale en persoonlijke (privé) integriteit gebleven?

Integriteit van accountants?

- In zijn adviesrol (actief)
- In zijn controlerende rol:
 - Bewust/actief
 - Incompetent

Integere RA/AA

- De adviserende accountant controleert:
 - Integriteit van de opdrachtgever (Know your customer)?
- De controlerende accountant doet dat ook en bovendien:
 - Tone at the top
 - Soft controls

Ongelukken integriteit:

- Werk niet goed gedaan: voorbeelden:
 - Woningcorporaties
 - Banken
 - Bouwfraude
- Bewust: soms ja (bouwfraude)
- Verwijtbaar dom: soms ja (woningbouwcorporaties)
- Vermijdbaar dom: soms ja (banken)

Ontwikkeling: 2010 kritisch jaar

- Diepe krassen door de laatste crisis
 - Green Paper EC: Brussel is kritisch naar accountants
 - Banken/Commissie De Wit
 - DNB kritisch
 - AFM is heel kritisch
 - Eigen achterban kritisch

in combinatie met

- Afnemende betekenis jaarrekening
 - Toename tarieven en inkomens
- betekent een gevaar voor continuïteit beroep***

Professioneel-kritische instelling

Verplichte Permanente Educatie 2012

- Openbaar accountants die assurance verlenen
- RA's en AA's
- Onderwerp: Professioneel-kritische instelling
- Focus op gedrag van de accountant
- 12 PE punten
- Voor Accountants in business een apart programma waar ethiek centraal staat

Professioneel-kritische houding

De verplichte Permanente Educatie richt zich op vier aspecten:

- het kritisch beoordelen van controle-informatie;
- het kritisch staan ten opzichte van het eigen oordeelsvormingsproces;
- de borging van de professioneel-kritische instelling;
- ‘de rug rechthouden’, hoe standvastig te communiceren.

Nieuwe opzet rechtspraak

- Accountantskamer
- Klachtencommissie
 - Nieuw orgaan
 - Uitspraken worden niet gepubliceerd
 - Bestemd voor ‘bejegeningklachten’
- Raad voor Geschillen
 - Bestemd voor declaraties
 - Uitspraak heeft karakter van bindend advies

Bevindingen Tuchtrecter

- Relatief weinig accountants in business
- Zowel zelfstandig gevestigde als in loondienst
- Verrassend naïef
- Ook ernstige zaken

Veel voorkomende misslagen

- Verrassend weinig jaarrekeningcontroles
- Opdracht en opdrachtgever uit oog verloren
- Geheimhouding niet in acht genomen
- Geen 100% controle bij beweringen bijzonder onderzoek
- Onvoldoende onafhankelijkheid
- Onvoldoende zorgvuldigheid bij opstellen rapportage voor juridische procedures

Crimineel?

Weinig voorbeelden bekend van

‘actieve/bewuste facilitering of ondersteuning’

van strafbare activiteiten

Ontwikkelingen verhoging integriteit:

- Rol van bestuurders van accountantsorganisaties
- Meer regels en meer intern toezicht
- AFM toezicht
- Tuchtrect onafhankelijker
- Veroordelingen tuchtrecter grotere consequenties
- Sectorgewijze management letters

Nieuwe gedragsregels voor accountants

- 2002
- Vijf grondbeginselen
- Geen onderscheid meer in regels voor verschillende soorten accountants
- Verzwarend effect op niet als openbare accountants opererende RA's en AA's
- Veel RA's hebben zich laten uitschrijven

U werkt als RA/AA bij een verzekeringsmaatschappij op de afdeling waar een recept (calculatieschema) voor een nieuwe woekerpolis wordt gemaakt.

Probleem?

Rood Probleem (recept moet veranderen of ik moet veranderen van job)

Groen Geen probleem want ik ben niet eindverantwoordelijk

Opvattingen inleider:

- Er was niet veel mis met de integriteit (in criminele betekenis) van de RA's
- Vangnetten zijn toegenomen: maatregelen, vertrouwenspersonen
- Het toezicht is enorm toegenomen; Een RA die verbonden is aan een gerenommeerd groot kantoor (AFM toezicht) zal nooit meewerken aan criminele activiteiten en zijn best doen een fout te vermijden
- De sancties zijn groot: beroepsverbod

Adviezen inleider:

- Maak vaker gebruik van een bij een organisatie fungerende RA: Vraag de RA om een toelichting, om een verklaring, etc. en kijk dan goed naar zijn tekst.
- Oppassen bij/voor:
 - Een internationaal opererende organisatie met een kleine lokale accountant;
 - Bij wisselende kleine accountantskantoren;
 - Accountants die op 'jeugdige leeftijd' hun RA titel hebben opgegeven;

Contact

Jaap ten Wolde RA

M: 06 26 234 502

Van Boetzelaerlaan 22 3828 NS Amersfoort T 033 4892280
F 033 4892289 www.instifin.com contact@instifin.com